

Priit Pikamäe
esimees
Riigikohus

Meie 17.05.2016 nr 2-2.8/16/60138/9

Märgukiri Riigikohtu 2015. aasta tehingute seaduslikkuse ja raamatupidamise auditi tulemuste kohta

Austatud härra Pikamäe

Ajavahemikul 2016. aasta märtsist kuni aprillini auditeeris Riigikontroll Riigikohtu 2015. aasta majandustehingute seaduslikkust ja sisekontrollisüsteemide toimimist. Auditi käigus kontrolliti kassatsioonikautsjonite arvestust; tööjõu- ja majandamiskulude tegemist; riigihankeid ja Sotsiaalkindlustusametile antud siirete arvestust.

Riigikontrolli hinnangud kontrollitud valdkondade kohta on esitatud auditiaruandes Riigikogu Kantselei raamatupidamise ja tehingute seaduslikkuse kohta 2015. aastal.

Märgukirjas on välja toodud auditi käigus tehtud tähelepanekud hankekomisjonide töökorralduse ja kassatsiooni kautsjonite arvestuse korralduse kohta. Neid auditiaruanne ei kajasta, kuna tuvastatud eksimused ei ole hinnangu andmise seisukohast olulised, kuid võivad põhjustada vigu, kui sisekontrollisüsteemi ei parandata.

1. Riigihangete menetlemise protokolle ei ole kõik komisjoni liikmed kinnitanud. Riigikohtus on hankemenetluse protokollid allkirjastanud vaid üks hankekomisjoni liige. Direktori käskkirjaga hanke läbiviimiseks moodustatud komisjoni ülejäänud liikmed ja komisjoni esimees neid protokolle allkirjastanud ei ole. Asutuse selgituse järgi kooskõlastavad protokollid suuliselt kõik komisjoni liikmed koosolekul.

Riigikohtu riigihangete läbiviimise korra kohaselt teeb riigihanke komisjon direktorile ettepanekud pakkujate hankemenetlusest kõrvaldamise, kvalifitseerimise või mittekvalifitseerimise, pakkumuste vastavaks või mittevastavaks tunnistamise, eduka pakkumuse väljaselgitamise ja hankemenetluse lõpetamise otsuse tegemiseks. Komisjoni poolt direktorile tehtav ettepanek on vastu võetud, kui selle poolt on vähemalt 2/3 komisjoni liikmetest. Poolt- ja vastuhäälte võrdsuse korral on määravaks komisjoni esimehe hää. l.

Riigikontrolli hinnangul ei ole võimalik tagantjärele veenduda, et protokollid on kooskõlastatud ning riigihangete läbiviimise korra nõuet (direktorile tehtava ettepaneku on komisjon vastu võtnud, kui selle poolt on vähemalt 2/3 komisjoni liikmetest) on järgitud. Samuti ei ole selliselt toimides järgitud riigihanke korraldamise üldpõhimõtet, mille kohaselt peab hankija tagama riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse.

Riigikontroll soovib Riigikohtu esimehel vaadata üle hankekomisjonide töökorraldus, viies sisse vajalikud muudatused.

2. Riigikohtu kassatsioonikautsjonite arvestuse korralduses esineb jätkuvalt puudusi.

Riigikohtu määratud rahalisi nõudeid (kautsjoneid) haldab Maksu- ja Tolliamet ning seda tehakse nõuete arvestamise programmis (NAP), mis on maksukohustuslaste registri alamsüsteem. NAP on liidetud kohtute infosüsteemiga (KIS), milles Riigikohtu kolleegiumite konsultandid algatavad rahaliste nõuete ja kohustustega seotud toiminguid, sealhulgas kautsjonite sidumist kohtuasjaga, raha tagastamisi ja riigituludesse kandmisi. NAPI süsteemikirjelduse kohaselt peaks NAPist automaatselt jõudma KISi tagasi info raha laekumiste, nõuete tasumiste, mahakandmiste ja muude oluliste sündmuste kohta.

2015. aasta audititoimingute käigus tuvastas Riigikontroll tehingute kajastamisel mitmeid vigu, mis on põhjustatud sellest, et KISi ja NAPI vaheline andmevahetus on puudulik ning süsteemi puuduste tõttu ei ole andmeid võimalik eri süsteemide vahel võrrelda:

- Riigikohtu kautsjonid summas 3175 eurot olid kajastatud Justiitsministeeriumi valitsemisala kohtute tuludes, mistõttu olid Riigikohtu tulud nii raamatupidamises kui ka riigieelarve täitmise aruandes (RETA) kajastatud sama summa võrra väiksemana. Registrate ja Infosüsteemide Keskusest saadud selgituse kohaselt on olnud kohtuasju, kus Riigikohtu ametnikul on tekkinud probleeme nõude NAPI saatmisega ning ta on pöördunud KISi haldurite poole. KISi haldurite töölaual on mitme kohtu profiilid ning kõnealustel juhtumitel ei määranud haldurid enne dokumendi kinnitamist kohtu profiiliks Riigikohust. Viga märgates tehti parandused küll KISi, kuid NAPI parandused ei jõudnud. NAPIst aga eksporditakse koondkanded raamatupidamisprogrammi SAP.
- Riigikohtu tulud on nii raamatupidamises kui ka RETAs kajastatud 2313 euro võrra väiksemana, kuna kanne ei jõudnud KISist NAPI. Registrate ja Infosüsteemide Keskuse selgituse kohaselt ei kajastunud veateade, et toiming ebaõnnestus, veateadete tabelis ja seetõttu seda viga ka ei parandatud. Audititoimingute ajal kajastati tulu aastas 2016.
- Riigikohtu tulud on nii raamatupidamises kui ka RETAs kajastatud 447 euro võrra väiksemana, kuna Riigikohtu tsiviilkolleegiumi kohtumäärus riigituludesse arvamise kohta KISis oli „jõustumise ootel“. NAPI liiguvad kanded alles lahendi jõustamise järel KISis. Kuna lahendit ei olnud jõustatud, ei olnud kanne jõudnud NAPI ning seega ei kajastunud see ka raamatupidamisprogrammi SAP eksporditud koondkannetes. Viga parandati auditeerimise käigus ja tulu kajastati aastas 2016.
- Samuti leiti üks juhtum, kus oli jäetud menetlusosalisele tagastamata tasutud kautsjon. Riigikohtu halduskolleegiumi kohtumäärus kautsjoni tagastamise kohta oli KISis märgitud kui „jõustumise ootel“. NAPI liiguvad kanded alles lahendi jõustamise järel KISis. Kuna lahendit ei olnud KISis jõustatud, ei olnud kanne jõudnud ka NAPI ning seega ei olnud tagastamist toimunud. Kui audiitor probleemile tähelepanu juhtis, tagastati kautsjon.

Riigikontrolli hinnangul tuleb eelnimetatud infosüsteeme arendada selliselt, et oleks tagatud kohtutoimingute tulemusena tehtud tehingute õigeaegne ja täpne kajastamine raamatupidamises.

Riigikontroll soovib Riigikohtu esimehel arendada kassatsioonikautsjonite menetlussüsteeme (KIS, NAP) koostöös Justiitsministeeriumi ning Maksu- ja Tolliametiga selliselt, et andmevahetus süsteemide vahel ja raamatupidamisprogrammiga oleks töökindel ja automaatne ning võrdluseks vajalikud aruanded koostatavad.

Ootame Teie kirjalikku vastust märgukirjas antud soovitude kohta hiljemalt 27. maiks 2016.

Täname Riigikohtu töötajaid meeldiva koostöö eest ning loodame, et esitatud tähelepanekutest ja soovitudest on abi raamatupidamise ning sisekontrollisüsteemi täiendamisel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Krista Zibo
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Ivika Vispel 640 0796
ivika.vispel@riigikontroll.ee